

OPEN ACCESS
Araştırma Makalesi
Original Article

АНТИПЛАГИАТ
ТВОРИТЕ СОБСТВЕННЫМ УМОМ
7 (3) 2020: 1519-1541
Doi: 10.46868/atdd.2

Moğol Hâkimiyetinde Koryo(Kore)

Huriye Şen*

Orcid: 0000-0001-7032-624X

Öz

Kuzeydoğu Asya'nın merkezi olan batıda Çin, doğuda Japonya arasında yer alan Kore yarımadası tarih boyunca saldırılara, istilalara maruz kalmıştır. Kore tarihinde Üç Krallık Dönemi olarak bilinen dönemde yarımadada varlık gösteren Silla, Goguryeo ve Paekche(Baekje) krallıkları arasında yarımadaya hâkim olma mücadelesi yaşanmıştır. Yarımadadaki mücadeleler X. yüzyılda Koryo Krallığı'nın tek bir yönetim altında yönetmeye başlamasıyla son bulmuştur. Ancak bu birlik ve barış ortamı Kuzeydoğu Asya'da Kitan, Cürcen, özellikle de Moğolların yükselişi ile bozulmuştur. Özellikle XIII. yüzyıl Koryo-Moğol mücadelelerinin yoğun yaşandığı bir dönem olmuştur. Yarımadaya Kitanların saldırılarının Moğolların yardımıyla püskürtülmesi ile başlayan ilişkiler, sonrasında Koryo'nun tabi olmasıyla sonuçlanmıştır. Cengiz Han ve Ögeday döneminde vergi ödenirken, Mengü Han döneminde veliaht prensin rehin olarak gönderilmesi kabul edilmiştir. Kubilay döneminde ise bu tabiiyete evlilik eklenmiş, Koryo'nun Moğollara karşı isyan etmesi önlenmek istenmiştir. Koryo Kubilay'ın seferlerinin önemli bir siyasi ve askeri basamağı olmuştur. Stratejik konumu, mevcut imkânları Koryo'yu göz ardı edilemez bir konuma getirmiştir. Moğol hâkimiyeti Koryo üzerinde hem olumlu hem olumsuz etkiler bırakmıştır. Çalışmamızda Koryo-Moğol ilişkisinin tarihsel süreci ve bu ilişkinin iki devlet üzerindeki etkileri ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kore, Koryo, Moğol, tabiiyet

Gönderme Tarihi:11/07/2020

Kabul Tarihi:20/09/2020

* Dr., huriyese18@hotmail.com,

Koryo (Korea) Under Mongolian Domination

Huriye Şen

Orcid: 0000-0001-7032-624X

Abstract

The Korean peninsula, located between China in the west and Japan in the east, the center of Northeast Asia, was subjected to attacks and invasions throughout the history. In the period known as the Three Kingdoms Period in Korean history, there was a struggle to dominate the peninsula between the Silla, Goguryeo and Paekche (Baekje) Kingdoms. The struggle in the peninsula ended in 10th century when the Koryo Kingdom began to rule under a single administration. However, the atmosphere of unity and peace was deteriorated with the rise of Khitan, Jurcen and especially Mongols in the North East Asia. Especially, 13th. century was a period in which Koryo-Mongolian struggles were intense. The relations that started by spraying the attacks of the Khitans on the peninsula with the help of the Mongols, resulted in Koryo being subject to. While the tax was paid during the period of Genghis Khan and Ögeday, it was accepted to send the crown prince as a hostage during the period of Mengü Khan. During the Khublai period, marriage was added to this obedience, and it was aimed to prevent the rebellion of Koryo against the Mongols. Koryo was an important political and military step for Khublai's campaigns. Its strategic location and existing possibilities made Koryo an indispensable position. Mongolian domination had both positive and negative effects on Koryo. In this work, the historical process of Koryo-Mongolian relationship and the effects of this relationship on the two states are discussed.

Keyword: Korea, Koryo, Mongol, obedience

Received Date: 11/07/2020

Accepted Date: 20/09/2020

Корё(Корея) под монгольским господством

Резюме

Расположенный между Китаем на западе и Японией на востоке, в центре Северо-Восточной Азии, Корейский полуостров на протяжении всей истории подвергался нападениям и вторжениям. В истории Кореи, в период, известный как период Троецарствия, за господство на полуострове шла борьба между королевствами Силла, Когурё и Пэкче (Пэкче). Борьба на полуострове закончилась в 10 веке, когда Королевство Корё начало править под единой администрацией. Однако эта атмосфера единства и мира была нарушена возвышением Китана, Кюркена, особенно монголов в Северо-Восточной Азии. Особенно XIII. Век был периодом ожесточенной борьбы корё-монголов. Отношения, начавшиеся с отражения нападений китанов на полуостров с помощью монголов, привели к подчинению Корё. Хотя налоги уплачивались в периоды Чингисхана и Огедея, считалось, что наследный принц был послан в качестве залога в период Менгу Хана. В период Хубилая к этой национальности добавился брак это было необходимо, чтобы предотвратить восстание Корё против монголов. Это был важный политический и военный шаг в походах Корё Кубилая. Его стратегическое расположение и существующие возможности поставили Корё в положение, которое нельзя игнорировать. Монгольское господство оказало как положительное, так и отрицательное влияние на Корё. В нашем исследовании обсуждается исторический процесс корейско-монгольских отношений и влияние этих отношений на два государства.

Ключевые слова: Корея, корё, монгол, национальность

Получено: 11/07/2020

Принято: 20/09/2020

Giriş

Asya kıtasının kuzeydoğu kısmında yer alan Kore Yarımadası, Yalu ve Tuman nehriyle Mançurya ve Sibiry'a'dan; Sarı nehir ile Çin'den; Doğu Denizi ve Tsushima Boğazı ile Japonya'dan doğal sınırlarla ayrılmaktadır. Doğal sınırları belirlenen Kore, hemen hemen her taraftan kuşatılmış bir şekilde Çin, Japonya, Rusya ve Moğolistan ile de çevrilmektedir. Bu devletlerin aynı zamanda Kore tarihinin oluşumunda önemli etkileri bulunmaktadır. Eski çağlarda Kore Yarımadası'nda var olan çeşitli klanlar ve kabileler hem birbirleriyle iç içe hem de birbirleriyle sıkça savaşır vaziyetteydiler. Bazen birbirlerine karşı Çin ile bazen de Çin tehlikesine karşı birbirleriyle ittifak kurmuşlardır. Üç Krallık Dönemi olarak geçen dönemde Yarımada'da Silla, Goguryeo ve Paekche (Baekje) Krallıkları vardır.¹ Kore Yarımadası bu dönemde bu üç krallığın hâkimiyet mücadelesine sahne olmuştur. Sürekli mücadeleler yaşanan Yarımada'da, üç krallık arasında sınır hattı sürekli değişkenlik göstermiştir. IV. yüzyıldan itibaren Paekche Krallığı ile Japonya arasında kurulan kültürel iletişim, sonrasında Japonya'nın krallığa sağladığı askeri destekle Japonya üçlü mücadelenin bir tarafı olmuştur. Diğer yandan da Paekche ve Goguryeo'nun saldırılarına karşı Silla Krallığı, Tang Hanedanından yardım talep ederek Çin'i mücadeleye dâhil etmiştir.² Tang Hanedanı, Kore Yarımadası'nı vergiyle kendine bağlamak istediği için Silla'nın Paekche Krallığı saldırısına katılmış, Paekche'ye saldırıldığı haberini alan Japonya da Paekche'ye gönderdiği destek kuvvetle mücadeleye girmiştir. Tang Hanedanı, desteğe gelen kuvvetleri yenilgiye uğratmıştır. Ne var ki Silla Krallığı, Tang Hanedanı ile kurduğu ittifaka son verip hanedanın kuvvetlerini Kore Yarımadası'ndan kovarak Kore'yi tek bir yönetim altında birleştirmiştir.³ Fakat Silla'nın elde ettiği bu başarı uzun süreli olmamıştır. Yarımada'da ortaya çıkan yönetsel sorunlar, güç odaklarının değişmesi

---

¹ B. S. Agarwal, "Korea As an Epcentre on Northeast Asian Power Politics: A Historical and Geopolitical Perspective", *The Indian Journal of Political Science*, C.67, S.2, 2006, s.261-262.

² Kyung Moon Hwang, *Kore Tarihi*, (çev. Ayşe Su Doğru), Feylesof Kitap, İstanbul 2018, s.22-34.

³ Seok Hee Yoon, *Relations Between Japan and Korea, A Diachronic Survey in Search of A Pattern*, Yüksek Lisans Tezi, Cantenbury University 2015, s.40-48.

gibi nedenler Silla Krallığı'nın sonunu hazırlamıştır.⁴ X. yüzyıl başlarında Wang Kon (Kral Taejo) liderlik ettiği isyan neticesinde Silla Krallığı'na son verip Koryo Krallığı'nı kurmuştur.⁵ Koryo Krallığı'nın kurulmasıyla birlikte Yarımada'da birlik, barış, istikrar sağlanmış ise de Kuzeydoğu Asya'da Kitan, Cürcen ve Moğolların varlığı Koryo'daki bu olumlu etkiyi kırmıştır.⁶ Özellikle Moğollar, Kore tarihinin orta çağına damgasını vurmuştur. Moğol- Koryo ilişkileri Moğol İmparatorluğunun kurulmasından Çin'de Yuan Hanedanının yıkılışına kadar olan sürede aşama aşama farklı boyut kazanmıştır.

1. Moğol-Koryo Mücadeleleri

Silla Krallığı'nın yıkılmasının ardından kurulan, uzun yıllar varlık gösterecek olan Koryo Krallığı, kuzey sınırlarını korumakta sorun yaşıyordu. Sınırlarındaki önemli sorun ise Kuzey Çin'de Tang Hanedanının yıkılmasından sonra imparatorluk kuran Kitanlar idi. Ne var ki iki devlet arasındaki tek sorun sınırlar değildi. Koryo Krallığı, Kitanlara Parhae (Balhae) Krallığını yıkması nedeniyle düşmandı. Kitanlar barışçıl ilişkiler kurmak isteseler de Koryo Krallığı düşmanlığı bitirme niyetinde değildi. İsteklerine karşılık bulamayan Kitanlar, X. yüzyılın sonlarına doğru Yalu Nehri'ni geçerek Koryo'ya saldırdılarsa da Ch'ongch'on Nehri yakınlarında Koryo kuvvetleri tarafından durduruldular. Koryo Generali So Hui, ilerleyişlerine devam etmemeleri ve Koryo'nun kendini Goguryeo'nun halefi olarak düşündüğünden Yalu Nehri'nin güneyindeki eski Goguryeo topraklarının Koryo Krallığı'na verilmesi konusunda Kitanları ikna etmiştir. Kitan İmparatorunun bu toprakların Koryo Krallığı'nın eline geçmesinden hoşnut olmaması, ikinci ve üçüncü işgal girişimlerine neden olmuştur. Her girişimin Koryo savunmasıyla engellenmesi Kitanların Koryo'ya zorla boyun eğdirmeye çalışmayı bırakmasını sağlamıştır.⁷ XII. yüzyılın başlarında Koryo Krallığı için yeni bir tehdit olarak kuzeyde Cürcenlerin Kitanları ortadan kaldırıp kurduğu Kin Hanedanı ortaya çıkmıştır. Koryo'nun kuzeyindeki bu tehdidi bertaraf edememesi, kuzeydoğudaki topraklarını Tümen Nehri'ne doğru genişletememesi ülke içinde

---

⁴ K. M. Hwang, *a.g.e*, s. 41.

⁵ Djun Kil Kim, *The History of Korea*, Greenwood Yayınları, USA 2015, s. 53; Charles Holcombe, *Doğu Asya Tarihi (Çin, Japonya, Kore)*, (çev. Muhammed Murtaza Özeren), Dergâh Yayınları, İstanbul 2016, s.175.

⁶ B. S. Agarwal, *a.g.m*, s.262.

⁷ D. J. Kim, *a.g.e*, s.57-58; Hans Bielenstein, *Diplomacy and Trade in Chinese World*, Brill Academic Yayınları, Leiden-Boston 2005, s. 151.

sorunlara neden olmaktadır.⁸ Pyongyang'dan gelen Myıoçiong adındaki Budist rahibin, kuzeydeki Cürcen saldırılarının olumsuz etkisi nedeniyle başkent in Pyongyang'a taşınması, yanı sıra Cürcenlere karşı harekete geçilmesi konusunda Kral'a uyguladığı baskı Kral ile bakanlarını karşı karşıya getirmiştir. Rahip başkent in taşınması hususunda Kral'ı ikna etmiş ve hazırlıklar başlamıştır. Ancak bu durumun Cürcenlere karşı etkili olmadığını düşünen üst düzey yöneticiler Kral'ı başkent in taşınması konusunda vazgeçirmiştir. İstedğini elde edemeyen rahip ve destekçileri yönetime karşı isyan etse de isyan başarılı şekilde bastırılmıştır.⁹ XII. yüzyıl Koryo Krallığının sadece sivil isyanların değil aynı zamanda askeri isyanların da yaşadığı bir yüzyıldır. Ülkede var olan askeri-sivil gerginlik 1170 yılında darbeye yol açmış, yaklaşık yirmi yıl süren mücadelenin ardından 1196 yılında Koryo'da Ch'oe ailesinin askeri yönetimi kurulmuştur.¹⁰ Koryo Krallığına askeri yönetimin hâkim olduğu dönemde Orta Asya'da Cengiz Han'ın Moğol kabilelerinin tamamını idaresi altına aldığı Moğol İmparatorluğu yükselmekteydi.¹¹ Cengiz Han, Hsia Hanedanını vergi vermeye zorladıktan ve Çin'in kuzeybatı ticaret yollarını ele geçirdikten sonra Cürcenlerin kurduğu Kin Hanedanına doğru hareket etmiş.¹² Kin Hanedanı ile girdiği mücadele ölümüne kadar devam ettiyse de halefi döneminde sonuçlanmıştır.¹³ Moğol-Kin mücadelesi Koryo Krallığını da etkilemişti. Cengiz Han'ın Kin Hanedanı üzerine çıktığı sefer sonucunda Kin Hanedanı bünyesinde bulunan Kitanlar, Moğol baskısından kaçarak Koryo Krallığı topraklarına gelmişler, Koryo'nun kuzey bölgelerinde ciddi bir kargaşaya neden olarak iç bölgede bulunan Pyongyang şehrine kadar ilerlemişlerdir. Bu durum karşısında Koryo Krallığı Moğollardan yardım talep etmiş, böylece ilk Moğol-Koryo etkileşimi gerçekleşmiştir. Koryo'nun Kitanların topraklarından çıkarılması için talep ettiği yardım Moğollar tarafından kabul görmüş, Moğolların yardımıyla Kitanlar, Koryo topraklarından sürülmüştür. Yapılan bu yardımın bir karşılığı vardı. Moğollar yaptıkları yardımın

---

⁸ D. J. Kim, *a.g.e.*, s. 62.

⁹ K. M. Hwang, *a.g.e.*, s. 47-52.

¹⁰ Michael J. Seth, *A History of Korea: From Antiquity to The Present*, Rowman&Littlefield Yayınları, United Kingdom 2010, s.104-105; C. Holcombe, *a.g.e.*, s. 177.

¹¹ *Moğolların Gizli Tarihi*, (çev. Ahmet Temür), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1986, s.133-134; A.Konstantin D'ohsson, *Moğol Tarihi*, (çev. Bahadır Apaydın), Nesnel Yayınları, Ankara 2014, s.55.

¹² *Gizli Tarih*, s.171-172; Rene Grousset, *Bozkır İmparatorluğu*, (çev. M.Reşat Üzmen), Ötüken Yayınları, İstanbul 2014, s. 258; Morris Rossabi, *Kubilay Han*, (çev. Özgür Özol), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015,s. 6.

¹³ R. Grousset, *a.g.e.*, s. 260-262.

bedelini vergi olarak talep etmekteydi. Ancak miktar çok fazlaydı.¹⁴ 1224 yılında bir Moğol heyeti yıllık vergiyi almak için Koryo Krallığı'na gelmiştir. Bu heyetin ülkelerine dönüş yolunda eşkıyalar tarafından öldürülmesi Moğol-Koryo ilişkilerinin dönüm noktalarından biri olmuştur. Moğollar bu dönemde bir yandan da Orta Asya ile ilgilendiğinden Moğol heyetinin öldürülmesinin karşılığı hemen vermemiştir.¹⁵ Böylece Moğolların elinde Koryo Krallığı'na saldırmak için bir neden vardı.

Cengiz Han öldükten sonra vasiyeti üzerine yerine geçen oğlu Ögeday, babası döneminde Koryo'da Moğol heyetinin öldürülmesini gerekçe göstererek 1231 yılında harekete geçmiş, Koryo'nun işgali için ordusunun başına Komutan Sartaq'ı getirmiştir. Koryo üzerine sefere çıkan Sartaq komutasındaki Moğol ordusu güneye doğru ilerleyip Koryo'nun başkenti Kaesong'a kadar gelmiştir. Başkenti kuşatan Komutan Sartaq, Ögeday'ın fermanıyla birlikte Moğol elçisi Ortu'yu Koryo yönetimine göndermiştir.¹⁶ Koryo yönetimi, Moğol ordusunun başkentini güneyine doğru ilerleyişi karşısında çaresizdi. Moğolların isteklerini kabul etmek ve barış talep etmek zorunda idi. Moğolların istediği ağır vergiyi ödeyecek, Koryo'nun belirli şehirlerinde bulunması için darugacı olarak 72 Moğol memuru görevlendirilecekti. Kısa süreliğine de olsa Moğol-Koryo barışı sağlanmış, Sartaq komutasındaki Moğol orduları geri çekilmişti. Ancak Koryo'da hâkim olan Ch'oe hükümeti Moğollara karşı direnmekten vazgeçmiyordu. Moğolların denizlerdeki tecrübesizliğini kendileri için fırsat olarak gören Ch'oe hükümeti Han Nehri'nin ağzındaki stratejik açıdan önemli Kangwa Adası'na çekilmiştir. Topraklarındaki Moğol varlığından kurtulmak için darugacı olarak bırakılan Moğol memurlarını öldürmüştür. Bu durumu haber alan Komutan Sartaq, ordusuyla hemen Koryo'ya harekete geçmiştir. Moğol ordusu yalnız başkenti değil aynı zamanda Han Nehri'nin kuzeyindeki tüm toprakları ele geçirmiştir. Moğol ordusu başarılı bir şekilde ilerlemesine rağmen kendilerine karşı gösterilen direnişte Sartaq öldürülünce geri çekilmek zorunda kalmıştır.¹⁷ Sartaq'ın ölümü üzerine Moğol orduları geri çekilmiş olsa da Ögeday Koryo'ya saldırmaktan vazgeçmemiştir. Moğolların her

---

¹⁴ William Henthorn, *Korea: The Mongol Invasion*, E.J Brill Yayınları, Leiden 1963, s.14; Hee-Soo Lee, *İslam ve Türk Kültürünün Uzakdoğu'ya Yayılması*, TDV Yayınları, Ankara 1991, s. 101-102; Warren I. Cohen, *East Asia At The Center*, Columbia Üniversitesi Basımevi, New York 2000, s. 130; Marvin C. Whiting, *Imperial Chinese Military History*, Writers Club Basımevi, USA 2002, s. 353; Mark Peterson-Phillip Margulies, *A Brief History of Korea*, Facts on File, USA 2010, s. 65.

¹⁵ W. Henthorn, *a.g.e.*, s. 29; H. S. Lee, *a.g.e.*, s. 102.

¹⁶ Gari Ledyard, "Two Mongol Documents in Koryo-sa", *Journal of American Oriental Society*, C.83, S.2, 1963, s.226.

¹⁷ H. S. Lee, *a.g.e.*, s.102.

saldırısı bir Koryo direnişiyle karşılaşmıştır. Ancak Ögeday'ın 1235 yılında gerçekleşen, bir önceki seferden daha uzun süreli ve yıkıcı olan ikinci seferi karşısında Koryo direnişi başarılı olamamıştır. Ögeday'ın komutanlığına Tangut-Batur'u getirdiği Moğol ordusu, Koryo üzerine çıktığı ikinci seferde Kyong-chu'ya kadar ilerlerken geçtikleri bütün yerleri yakıp yıkmıştır. Moğol tahribatını durdurmak isteyen Koryo yönetimi, Moğolların vassallığını kabul edeceklerine dair söz vermiştir. Bu söze güvenen Moğol ordusu geri çekilse de Koryo direnişi devam etmiştir.¹⁸ 1242 yılında Ögeday'ın ölümüyle yeni han seçilinceye kadar yerine naiplik eden eşi Töregene Hatun¹⁹ döneminde Koryo'ya saldırıların gerçekleşmemiş olması bir anlamda barış ortamı getirmiştir. 1246 yılında Güyük Han Moğol tahtına oturmuş, iki yıl süren hanlığı boyunca olumsuz bir Koryo-Moğol etkileşimi yaşanmamıştır. Ancak Güyük'ün ölümünden sonra naiplik eden eşi Oğul Gaymış döneminde yapılan başarısızlıkla sonuçlanan saldırıyla barışçıl ortam bozulmuştur.²⁰ Oğul Gaymış'ın naipliği döneminde yönetimde ortaya çıkan sorunlar neticesinde Batu Han'ın talebiyle kurultay toplanmış,²¹ kurultayda yapılan görüşmelerde Batu Han'ın önerisiyle Tuluy'un oğlu Mengü'nün han ilan edilmesine karar verilmiştir.²² Böylece hanlık Tuluy soyuna geçmiş oluyordu. Hanlık tahtına oturan Mengü Han da halefleri gibi topraklarını genişletmeyi, zapt edilemeyen yerleri ele geçirmeyi istiyordu. Bu nedenle kardeşi Hülagü'yü Ortadoğu üzerine diğer kardeşi Kubilay'ı ise Çin'e göndermiştir.²³ Mengü Han, tahta çıktıktan sonra halefleri döneminde de var olan Koryo sorunu ile ilgilenmiştir. Moğol-Koryo ilişkileri Ögeday'ın ölümü sonrasında Mengü Han tahta çıkana kadar sakin bir dönemde idi.

Mengü Han, Koryo yönetiminden Kral'ın kendisini ziyaret etmesini ve Koryo yöneticilerinin Kangwa adasından ayrılıp anakaradaki eski başkente geri dönmelerini

¹⁸ W. Henthorn, *a.g.e.*, s.102-111; Gari Ledyard, "The Mongol Campaigns in Korea and The Dating of "The Secret History of The Mongols", *Central Asiatic Journal*, C. 9, S.1, 1964, s. 4-10.

¹⁹ Alaaddin Ata Melik Cüveyni, *Tarih-i Cihan Güşa*, (çev. Mürsel Öztürk), TTK Yayınları, Ankara 2013, s.228. Töregene Hatun; Ögeday Han'ın ikinci ve önde gelen eşi olup büyük oğullarının annesidir. Önceleri Oyratların reisi Da'ir Üsün'ün eşiyken kocasının Cengiz ile olan savaşında ölümünün ardından Moğol hanına esir düşmüş ve Cengiz onu Ögeday'a bağışlamıştır. Detaylı bilgi için bknz. Şirin Beyani, *Moğol Dönemi İran'ında Kadın*, (çev. Mustafa Uyar), TTK Yayınları, Ankara 2015.

²⁰ Homer B. Hulbert, *History of Korea cilt 1*, Routledge&Kegan Paul, London 1905, s. 200.

²¹ A. A. Cüveyni, *a.g.e.*, s. 243-244.

²² A. A. Cüveyni, *a.g.e.*, s. 460-462; V.V. Barthold, *Moğol İstilasına Kadar Türkistan*, (haz. Hakkı Dursun Yıldız), Kronik Kitap, İstanbul 2017, s. 498-499.

²³ Reşidüddin Fazlullah, *Camiu't Tevarih (İlhanlılar Kısmı)*, (çev. İsmail Aka, Mehmet Ersan, Ahmad Hesamipour), TTK Yayınları, Ankara 2013, s. 13.

talep etmiştir. Mengü Han'ın bu talepleri Koryo yöneticileri tarafından görüşülmüş, Kral'ın Mengü Han'ı ziyaret edemeyecek kadar hasta olduğu ve Veliht Prens'in rehin olarak Moğol yönetimine gönderileceği bildirilmiştir. Ne var ki taleplerin bahaneler sunularak reddediliyor olması Moğol yönetimini kızdırmıştı. Taleplerin reddedilmesinin yanı sıra Koryo'nun tahkimat inşa etmesi ve Kral'ın ana karaya dönme gibi bir niyetinin olmaması haberi Moğol Hanı'na ulaştı. Bunun üzerine Prens Yekü komutasındaki Moğol ordusu Yalu Nehri'ni geçerek Koryo'ya vardı. Prens Yekü, Koryo yönetimine Han'ın isteklerini tekrar ileten, Kralın Moğol yönetimine gidemeyecek kadar yaşlı ve hasta olup olmadığını araştırmakla görevlendirildiğini ve Kral'a ana karaya dönmesi için altı gün verildiğini bildiren bir mektup göndermiştir. Koryo yönetimi Moğol komutanına hediyeler göndermiş, cevap yazmıştır. Eğer Moğol ordusu geri çekilirse onlar da adadan ayrılıp anakaraya döneceklerdi. Ancak Prens Yekü, Koryo yönetiminin cevabına karşılık Kral'ın gelip tabiiyet bildirmemesi durumunda ordunun çekilmeyeceği ve savaşmaktan başka çare kalmayacağını ifade etti. Moğolların tüm uyarılarına rağmen önceleri olduğu gibi Koryo savunma durumunu devam ettiriyordu. Bu savunma, yaşanan mücadele sonucunda Moğol saldırılarının gerçekleştiği şehirleri kurtarmak için yeterli değildi. Moğol yıkımı ve katliamının yaşandığı sırada Prens Yekü hastalandı. Koryo yönetimi tekrar hediyeler göndererek Moğol ordusunun geri çekilmesi konusunda ısrar ettiler. Ancak şartlar belli idi. Kral anakaraya dönecekti. Saldırıları karşısında Koryo savunmasının yetersizliği neticesinde Kralın başka çaresi kalmamıştır. Moğol elçilerini karşılamak üzere Kral, yaklaşık seksen kişilik bir heyet eşliğinde anakaraya geçmiştir. Prens Yekü'nün aynı zamanda darugaçi bulunmasını ya da Kangwa'daki tahkimatların sökülerek bir görevlinin bulunmasını istemesi, Koryo yönetimine Prens Yekü'nün Kralın anakaraya gelince Moğol ordusunun çekilmesi konusundaki sözünde durmayacağını düşündürmüştür. Buna rağmen Koryo yönetimi kendilerinden talep edilen altın, gümüş gibi ürünlerin temin edilmesi konusunda yaşadıkları sıkıntıyı belirterek iyi niyetlerini gösteren bir sözleşme göndermişlerdir. Moğol ordusu geri çekilmiştir.²⁴Prens Yekü komutasındaki Moğol ordusu geri çekilmiş olsa da Mengü Han, Koryo'ya boyun eğdirmek için Calairday komutasında yeni bir Moğol ordusunu Koryo üzerine göndermiştir. Moğol ordusunun gelişi Koryo yönetimine bildirilirken Moğol ordusunun ana kuvveti gelene kadar öncü birlikleri Kwangju'ya kadar ilerlemişler, Moğol isteklerini bildirmek için gönderilen elçiler

---

²⁴ W. Henthorn, *a.g.e.*, s. 112-115.

beraberlerinde Koryo temsilcisi ve Moğol komutanlarına sunulacak hediyelerle dönmüşlerdir. Ne var ki Koryo yönetiminin boyun eğmeyi kabullenmemesi Calairday'ın saldırılara başlamasına neden oldu. Saldırıları karşısında önceden olduğu gibi Koryo yöneticileri yine Moğol ordusunun geri çekilmesi konusunda istekte bulunsalar da geri çekilme konusunda Koryo yönetimine belirtilen şartlar aynı idi. Kral ana karada bulunacak ve veliaht prens Moğol yönetimine gönderilecekti. Geri çekilme şartlarının sağlanmaması Moğol-Koryo mücadelesini aktif hale getirmiştir.²⁵ Moğol ordusu Koryo güçlerini ağır bir yenilgiye uğratmışlardı. Koryo, Moğollarla mücadele ettiği sırada yaşanan kuraklık nedeniyle de sıkıntı içindeydi. Moğol zulmüne boyun eğen ya da Moğol tarafına geçenler büyük sıkıntı içine düşmemişler, ustalar, zanaatkarlar değer verilerek onlara iş yaptırılmıştır.²⁶ Koryo, dış güçlerin saldırılarının yanı sıra ülke içinde yönetimin etkili olduğu sorunlar yaşamaktaydı. Kralı geri plana atan Ch'oe ailesinin elinde bulunan askeri yönetimin baskısı, kuraklık halkın tepkisine neden olmaktaydı. 1258 yılında dört kuşaktır yönetimde olan yaklaşık 62 yıllık Ch'oe askeri rejimi son yöneticisinin suikastla öldürülmesi neticesinde sona eriyordu. Özgürlüğüne kavuşan Kral, Moğollarla görüşüp anlaşmaya karar verdi. Bunun üzerine 1259 yılında Veliaht Prens Whang Chon Moğollara bağlılıklarını bildirmek ve rehin olarak kalmak için harekete geçti.²⁷ Koryo'da önemli gelişmeler yaşanırken Moğol ülkesi de hareketli idi. Mengü Han, halefleri gibi önemli hedeflerinden biri olan Güney Song için hazırlık yapmaktaydı. Kardeşi Kubilay'ın stratejik önemi olan Da-li'yi ele geçirmesi²⁸ Song seferi için büyük bir gelişme olmuştur. Böylece Song şehirleri için önemli olan ticaret kesiliyor, aynı zamanda ordunun Song topraklarına girebileceği stratejik noktalar ele geçirilmiş oluyordu.²⁹ Hazırlıklarını tamamlayan Mengü Han, Song seferine başlamış, ancak Mengü Han Song seferi tamamlanmadan ölmüştür.³⁰ Mengü Han'ın Kubilay ile sefere çıkarken kardeşi Arık Böke'yi başkentte yerine vekil olarak bırakması ölümünün ardından Kubilay ile Arık Böke arasında taht kavgalarına neden olmuştur. Uzun yıllar süren mücadelenin ardından Kubilay hanlık tahtına

²⁵ W. Henthorn, *a.g.e.*, s. 127-131.

²⁶ M. Rossabi, *a.g.e.*, s. 93.

²⁷ M. Rossabi, *a.g.e.*, s. 93; M. Peterson –P. Margulies, *a.g.e.*, s. 67.

²⁸ Yuan Shi 4.59-60'dan aktaran Geoff Humble, Yuan Shi Annals of Shizu (1259), https://www.academia.edu/38969858/Yuanshi_Annals_of_Qubilai_1_ (02.05.2020).

²⁹ Randal James Sasaki, *The Origin of The Lost Fleet of The Mongol Empire*, Texas A&M Üniversitesi Basımevi, USA 2015, s. 50.

³⁰ Ebü'l-Ferec İbnü'l- İbri, *Tarihu Muhtasari'd-Düvel*, (çev. Şerafeddin Yaltkaya), TTK Yayınları, Ankara 2011, s. 42-43; Huan Hing Ming, *From The Mongols to The Ming Dynasty: How A Begging Mongk Became Emperor of China*, Zhu Yuan Zhang, Algora Yayınları, New York 2016, s. 11.

oturmuştur.³¹Mengü Han'ın ölümüyle birlikte Cengiz Han'dan itibaren mücadelelerin yaşandığı Moğol-Koryo ilişkileri farklı bir boyuta geçmiştir.

2. Kubilay Han'a Tabi Koryo Krallığı

Kubilay Han döneminde Moğol-Koryo ilişkileri yeni bir boyut kazanmıştır. Cengiz Han'dan itibaren Mengü Han'ın ölümüne kadar geçen sürede mücadelelerin yaşandığı Moğol-Koryo ilişkileri yerini barışçıl ve yardım sağlanan bir ortama bırakmıştır. Mengü Han'ın ölmeden önce çıktığı Song seferinde dört grup şeklinde ilerleyen birliklerinden birini komutan eden Kubilay, Song başkentine doğru ilerlerken Mengü Han ölmüştür. Mengü dönene kadar Moğol başkentine vekâlet etmesi için görevlendirdiği kardeşi Arık Böke, Mengü'nün ölüm haberini alır almaz harekete geçerek etkili Moğol beyleriyle ittifaklar kurmaya, destekçi toplamaya çalışırken, Arık Böke'nin faaliyetlerinden habersiz olan Kubilay, Mengü'nün Song seferi için verdiği emri yerine getirmeye çalışmaktaydı. Sefere çıkarken geride bıraktığı en büyük destekçisi olan eşi Çabi,³² Arık Böke'nin faaliyetlerinden haberdar etmek için Kubilay'a elçi göndermiştir. Kubilay, Mengü'nün başlattığı Song seferini bırakmak ve Arık Böke'ye dur diyebilmek için geri dönmek zorunda kalmıştır.³³Koryo'da Choe askeri yönetiminin ortadan kaldırılmasının ardından geri planda kalan Kral özgürlüğüne kavuşmuş, yıllardır mücadele ettiği Moğollar ile anlaşmak için harekete geçmiştir. Bu nedenle Koryo Velihtı Prens Wang Chon, Mengü Han'a tabiiyet bildirmek için ülkesinden ayrılmış, ancak Mengü Han'ın ölüm haberi gelmiştir. Bu sırada Kubilay Han, Song seferinden geri çekilip kuzey sınırına doğru geliyordu. Prens Wang Chon, Kubilay ile görüşmüş, Prens tabiiyet bildirmeye geldiğini ifade ettiği bu görüşme Kubilay'ı oldukça memnun etmiştir. Ülkesine dönmeye hazırlanan Prens, babasının ölüm haberini almış, Kubilay'ın desteğiyle ve Moğol korumalar eşliğinde Koryo'ya dönerek tahta geçmiştir.³⁴ Mengü'nün ölümü sonrasında başkentte vekil olarak bırakılmasını dayanak olarak kullanarak Arık Böke kendini han ilan ederken Kubilay da Çin'de inşa ettirdiği

³¹ E. İbnü'l İbri, *a.g.e*, s. 42-43.

³² Kubilay'ın dört eşinden ikincisi olan Çabi Kongrat kabilesine mensuptur. Kubilay'ın ilk eşi Kubilay Büyük Han olmadan önce ölmüştür. Bu nedenle Çabi, hanlık döneminde de Çin İmparatoru olduğu dönemde de Kubilay'ın esas eşi olmuştur. Detaylı bilgi için bkz. Morris Rossabi, *From Yuan to Modern China and Mongolia: The Writings of Morris Rossabi*, Koninklijke Brill NV, Leiden 2014.

³³ Morris Rossabi, "The Reign of Khubilay Khan", *The Cambridge History of China cilt 6*, Cambridge Üniversitesi Basımevi, Cambridge 2008, s. 422.

³⁴ Choi Soyoung, "Kingship Away From Kingdom: The Life of King Ch'ungson(1275-1325)", *Asiatische Studien*, C.71, S.4, 2018, s.1094.

şehir olan K'ai-ping'te topladığı kurultayda kendini han ilan etmiştir.³⁵ Kubilay ve Arık Böke arasında yıllardır süren hanlık mücadelesi Arık Böke'nin hastalanıp ölmesiyle sonuçlanmıştır.³⁶ Kubilay'ın desteğiyle tahta çıkan Koryo Kralı'nın sonraki veliahtı Kubilay'a rehin göndererek sadakatini göstermesi Moğol-Koryo ilişkilerinde etkili olmuştur. Koryo'dan düzenli olarak Kubilay'ın sarayına gönderilen bac heyetleri, Kubilay'ın Koryolu tüccarlara sunduğu ticaret olanakları, Koryo'nun ekonomik sıkıntı çektiği dönemlerde Kubilay'ın gıda yardımında bulunması, sınırdaki birliklerin Koryolulara saldırmamaları konusunda uyarılarda bulunulması ve Mançurya'daki Cürçenlerin Koryo sınırına saldırılarının yasaklanması Moğol ve Koryo arasında kurulan yakın ilişkinin göstergesiydi.³⁷ Koryo yöneticilerinin Moğollara tabi olmayı kabul ettiği sırada bu tabiiyeti kabul etmeyen bir grup vardı. Im Yon liderliğindeki Moğollara karşı bu grup, ayaklanma başlatarak Kral'ı tahtan indirip yerine Kralın kardeşini geçirmiştir. Kubilay, Koryo'daki bu olumsuz gelişmeyi haber aldığı anda Koryo Kralı'nın kendisine rehin olarak gönderdiği Prensi kalabalık bir birlikle Koryo'ya göndermiştir. Bir süre sonra isyancı grup etkisini kaybedip Jeju adasına kaçmak zorunda kalmış, anakaradan uzak ve yönetim disiplinine bağlı olmayan bir nüfusa sahip olan Jeju isyancılara iyi bir sığınak olmuştur. Kral Wang Chong tekrar tahta geçerken Jeju'daki isyancıların etkisi devam etmekteydi. Jeju'daki isyancı gücün etkisi 1273 yılında yok edildi. Koryo'nun idaresinde Koryo yönetimine güvenen Moğollar Jeju'yu doğrudan yönetmeyi tercih etmiştir. Adaya Moğol birlikleri kalıcı olarak yerleştirilmiş, ada bir Moğol askeri valisi tarafından yönetilmiştir. Jeju'daki doğrudan yönetim XIV. yüzyılda Moğol gücü yavaş yavaş etkisini yitirdiğinde sona ermiştir.³⁸ 1260 yılında Moğolların Büyük Han'ı ilan edilen Kubilay 1270 yılında hanedanının ismini "Yuan" olarak değiştirerek yönetimine devam etmiştir.³⁹ 1270 yılından sonraki süreç Yuan Hanedanı-Koryo ilişkilerini ifade etmektedir. Kral Wang Chon, Im Yon liderliğindeki isyanla tahtan indirilip Kubilay'ın desteğiyle tahta yeniden çıkmasının ardından kralın otoritesini güçlendirmek için Koryo veliahtı, oğlu Wang Ko (Kral Ch'ungnyol)'nun

³⁵ Mustafa Uyar, "Buqa Chingsang: Protagonist of Qubilai Khan's Unsuccessful Coup Attempt Against The Hülagüid Dynasty", *Bellesten*, C.81, S.291, s.373; Tamura, Jitsuzo, "アリブカの亂について(Ari Buka no ran ni nitsuite- Arık Buka İsyanı)", *Toyoshi Kenkyu*, C.14, S.3, 1955, s.1-16.

³⁶ Rashid Al-din, *The Successors of Genghis Khan*, (çev. John Anrew Boyle), Columbia Üniversitesi Basımevi, New York- London 1971, s.265.

³⁷ M. Rossabi, *Kubilay Han*, s. 94.

³⁸ William V.Rozycki, "A Korean Loanword in Mongol", *Mongolian Studies*, C.13, The Hangin Memorial Issue, 1990, s. 149.

³⁹ Erdal Küçükyağın, *Samuraylar Çağı*, İnkılap Yayınevi, İstanbul 2013, s. 97.

Moğol prensesi ile evlenmesini istemiş, Kubilay, ancak beş yıl sonra kızı Qutlug Kelmish'in Koryo Prensi ile evlenmesine izin vermiştir.⁴⁰ Bozkırda ittifaklar kurmak için köklü bir strateji olan evlilik bağları Yuan İmparatorluk ailesinin önemli bağlar kurmasını sağlamıştır. Koryo'nun "damat ülke" statüsü Yuan-Koryo ilişkilerini oldukça etkilemiştir. Evlilik talebi Yuan hükümetinin Koryo'nun sadakati konusundaki tutumunu değiştirmiş, Yuan hükümeti tarafından Koryo'nun sadakat sözünün kanıtı olarak görmüştür. Bu durumun en önemli sebeplerinden biri ülkenin jeopolitik koşullarının Yuan için uygunlu idi.⁴¹ Koryo Prensi ile Moğol Prensesi'nin evliliğinin kabulü olası bir Koryo- Güney Song ittifakını engellemekle kalmamış aynı zamanda Koryo'nun Kubilay'ın Japonya üzerine çıkacağı sefere katılımını zorunlu hale getirmiştir. Koryo-Moğol arasındaki kraliyet evlilikleri 1368 yılına kadar devam etmiştir. Bir Moğol prensesi ile evlilik her durumda eşit derecede etkili olmasa da Koryo kralları için önemli bir nitelik olmuştur. Kral Wang Chon'un ölümünün ardından tahta çıkan Kral Wang Ko döneminde Yuan yönetimi Koryo kraliyet unvanlarının derecesinin düşürülmesini emretmiştir.⁴² Koryo Kralı'nın unvanlarının önüne sadakat anlamındaki "Ch'ung" kelimesi eklenerek Yuan İmparatoruna bağlılıkları belirtilmiştir.⁴³ Yuan yönetiminin taleplerine uyarak unvanların derecelerini düşüren Koryo Kralı, Yuan'a teslim karşılığında Koryo adını, atalarının tapınaklarının ve devletin koruyucu tanrılarının korunması ile hanedanın sürekliliğini garanti etmiştir.⁴⁴ Koryo Kralı Moğol Prensesi ile evlilik yapıyor olsa da Veliht Prens Yuan başkentine gönderilerek Koryo yönetimine dönene kadar burada eğitilmiştir. Sekiz nesil boyunca her Kore kralı oğlundan feragat ederek Yuan başkentinde büyütülmesine ve Moğol prensesi ile evlenmesine izin vermiştir. Moğollara kadar hiçbir Çin hanedanı tümüyle Kore'ye hâkim olamamıştır.⁴⁵ Cengiz Han, Moğol imparatorluğunu kurduğunda kendilerine tabi olan devletlerden talep edilecek hususları belirlemiştir. Kubilay Han da bu hususların ana hatlarını Koryo için çizmiştir. Mesafe önemi olmaksızın rehine gönderilecek, nüfus kayıtları bildirilecek, posta istasyonları kurulacak, ordu

---

⁴⁰ C. Soyoungh, a.g.m, s. 1095.

⁴¹ David M. Robinson, *Empire's Twilight, Northeast Asia under The Mongols*, Harward Üniversitesi Basımevi, Cambridge-London 2009, s.100.

⁴² C. Soyoungh, a.g.m, s. 1096.

⁴³ H. S. Lee, a.g.e, s. 123.

⁴⁴ Hyon-ku Min, "Koryo Politics Under The Mongol Control: Dynastic Continuity During The Period of Royal Absence", *International Journal of Korean History*, C.1, 2000, s. 19.

⁴⁵ M. Peterson- P. Margulies, a.g.e, s. 67-68.

oluşturulacak, hükümler yerine getirilecek ve Moğol ordusuna yardım edilecektir.⁴⁶ Bu talepleri karşılamakla yükümlü Koryo yönetiminden, Kubilay'ın Güney Song'u ele geçirme planının bir parçası olarak Güney Song'un en büyük ticaret ortaklarından biri olan Japonya ile iletişimini kesmek⁴⁷ için Japonya ile aralarında kurulacak diplomatik girişimlere elçilik etmesi istenmiştir.⁴⁸ Kubilay, Japonya ile kurmak istediği barışçıl ilişkiler için Koryoluların rehberliğinde elçilik heyetiyle gönderdiği mektupta Koryo'daki Moğol yönetiminin olumlu etkisini örnek vermiştir.⁴⁹ Elçilik görevinin yanı sıra Kubilay Koryo Kralı'na Güney Song ve Japonya seferlerinde kullanılmak üzere bin geminin yapımı için tersanelerini açmasını emretmiştir. Ayrıca asker sağlanacak, tedarik edilen erzaka katkı sağlanacak, aracı istasyonlar kurulacak, darugaçilerin hareketine izin verilecekti.⁵⁰ Kubilay, Koryo'da "Cheng-tung hsing-sheng" adlı "Doğu Fethi Merkezi" anlamına gelen askeri teşkilatı kurmuş, burası Japonya'ya yönelik seferler için hazırlık merkezi gibi kullanılmıştır.⁵¹ Koryo Kralı gemi yapımı için marangoz ve zanaatkârları toplayıp tersaneleri açmış, hizmet etmeye uygun her genç askere çağrılmıştır.⁵² Sefer

---

⁴⁶ W. Henthorn, *a.g.e.*, s.157.

⁴⁷ E. Küçükyalçın, *a.g.e.*, s. 97.

⁴⁸ Hsin Yuan Hsi (Yeni Moğol Tarihi), c.250 Japonya kısmından aktaran Gülçin Çandarlıoğlu, "Orta Asya-Japon Münasebetleri", *Tarih*, S.33, 1982, s. 200. Koryo Kralı'na gönderilen mektupta; "Sizin memleketinizde buraya gelen Chiao Yi isminde biri bize Japonya'nın sizin memleketiniz ie çok yakın komşu olduğunu söyledi. Onların kanun, nizamname ve siyasetlerinin çok inkişaf etmiş olduğunu Han ve Tang sülalelerinden beri Japonya'da Çin'e elçiler gelmekte olduğunu ve aradaki temasın devam ettiğini söyledi. Ben bundan dolayı Hei-te ve başkalarını elçi olarak Japonya'ya gönderiyorum. Zatı alinizden onlara rehberlik ederek onların memleketlerine kadar varabilmelerine ve şark ile münasebetimizin tesis edilmesine ve bizim şan şeref ve faziletimizin oraya kadar yayılmasına yardımcı olmanızı rica ederiz. Bu vazifeye sizi uygun buluyorum....." ifadeleri yer almaktadır. Detaylı bilgi için bkz. Çandarlıoğlu, "Orta Asya- Japon Münasebetleri", 200.

⁴⁹ Yuan Shi cilt 208, Biyografilerin 93. Bölümü Japonya raporundan aktaran Zuikei Shuho - Charlotte von Verschuer, "Japan's Foreign Relations 1200 to 1392 A.D: A Translation from "Zenrin Kokuhoki"", *Monumenta Nipponica*, C.57, S. 4, 2002, s.428. Kubilay'ın Japonya'ya gönderdiği mektup şöyledir: *Büyük Moğol İmparatorluğunun imparatoru olarak biz, bu mektubu Japonya Kralı'na gönderiyoruz. Görüşümüze göre, kadim zamanlardan beri küçük ülkenin hükümdarı ülkesinin sınırlarını bizimle (Çin) paylaşmış ve bizimle iyi ilişkiler içinde olmayı samimiyetle sürdürmüştür. Söylemeye gerek bile yok ancak hükümdar atamız imparatorluğun hakimi olmak üzere Gök'ten imparatorluğu yönetmek hakkını almıştır. Sayısız uzak yabancı diyarlar otoritemizden korkmakta ve erdemlerimize hayranlık duymaktadırlar. Tahta geçtiğimizde, uzun süredir devam eden savaşlar nedeniyle halkı yorgun düşen Kore'de silahların bırakılmasını, topraklarının iadesini, genç ve yaşlıların evlerine dönmesini sağladık. Vassallarımız olan Kore vezirleri minnet duygularıyla saygılarının göstergesi olarak haraçlarını bize sunmak üzere sarayımıza geldiler. Bir vassalın hükümdarına karşı görevini yerine getirirken baba-oğul ilişkisinin mutluluğunu yaşıyorlar. Kralın vezirleri de zaten bunu biliyor olmalı. Kore doğu sınırlarımızda yer alan bir vassalımızdır ve Japonya Kore'ye yakındır.....". Detaylı bilgi için bkz. Shuho and Verschuer, "Japan's Foreign Relations", s. 428.*

⁵⁰ Lo Jung Pang, *China As A Sea Power, 1127-1368: A Preliminary Survey of The Maritime Expansion and Naval Exploits of The Chinese People During The Southern Song and Yuan Period*, Hon-Kong Üniversitesi Basımevi, Singapore 2012, s. 248; W. Henthorn, *Korea, a.g.e.*, s. 157.

⁵¹ W. Henthorn, *a.g.e.*, s.198; H. S. Lee, *a.g.e.*, s. 123.

⁵² Nakaba Yamada, *Ghenko: The Mongol Invasion of Japan*, Smith, Elder&Co, London 1916, s. 91-94.

hazırlıkları devam ederken Koryo'nun seçkin askeri birlikleri olan Sambyeolcho, Yuan-Koryo ittifakından rahatsızlık duyması nedeniyle yönetimi reddederek isyan etmiş, Koryo'nun güney kısmında geçici bir başkent kurarak Kubilay'a karşı mücadele etmişler, Japonya seferinde kullanılmak üzere yapılan gemilere zarar vermişlerdir. İttifak birlikleri harekete geçerek Sambyeolcho isyanını başarılı bir şekilde bastırmıştır.⁵³ Diplomatik girişimlerin her seferinde cevapsız kalması Japonya üzerine çıkılacak seferi kaçınılmaz kılıyordu. Koryo Kralı ve halkı yıllardır mücadele ettikleri için savaşmak istemiyor, Kubilay'ın Japonya seferini engelleyebilmek için kendileri Japonya'ya elçi gönderip ikna etmeye çalışıyordu. Ancak bu girişim de başarısız olmuştur.⁵⁴ 1274 yılında Japonya'ya gerçekleştirilen ilk saldırının hareket noktası Kore Yarımadası'nın güneyinde bulunan Gappo (Happo, şimdiki adı Busan)⁵⁵ 1281 yılında yapılan ikinci saldırıda da Doğu ve Güney Ordusu olarak iki grup halinde ilerleyecek olan Kubilay'ın birliklerinin Doğu Ordusu'nun hareket noktası olmuştur.⁵⁶ Kubilay Han'ın 1274 ve 1281 yıllarında düzenlediği ve hava şartlarının da etkisiyle başarısızlıkla sonuçlanan Japonya seferleri Koryo'yu olumsuz etkilemiştir. *Koryo-sa'da* yapılan açıklamada Koryo'nun kıyı şeridindeki ormanların Japonya seferine hazırlık sürecinde tükendiği ve artık gemi inşa edilemeyeceğini belirtilmektedir.⁵⁷ Koryo Kralı'nın Kubilay'ın kızıyla evlenmesiyle Koryo "damat krallık" konumuna gelirken bundan sonraki sekiz kuşak yaklaşık seksen yıl Koryo veliaht prensleri Yuan imparatorluk ailesiyle evlilik uygulamasına devam etmek zorunda kalmış, Koryo yönetimdeki Yuan etkisini, kraliyet unvanlarının derecelerinin düşürülmesini kabul etmiş, Koryo Krallığı istemese de 1274 ve 1281 yıllarındaki Japonya seferi için gemi yapımı ve asker tedarik etme konusunda seferber edilmiştir.⁵⁸ Moğol-Koryo ilişkileri Cengiz Han'dan itibaren Koryo ekonomisini etkilemiştir. Başlangıçta yapılan

⁵³ D. M. Robinson, *a.g.e.*, s. 102; Samuel Bieler, "Private Armies in The Early Korean Military Tradition", *Penn History Review*, C.19, S.1, 2011, s. 55-56.

⁵⁴ Shiki Takashige, *元と高麗の侵攻 (Gen to Korai no Shinkou-Moğol ve Kore'nin İstilas)*, Daido Printing e-bunken, Tokyo 2015, s. 61-69.

⁵⁵ Kazutake Kobayashi, *元寇と南北朝の動乱 (Genko to Nanbokuchou no Douran-Moğol İstilas ve Kuzey-Güney Hanlıklarındaki Karışıklık)*, Yoshikawa Yayınları, Tokyo 2009, s. 29; Masaki Tanaka, *元寇物語 (Genko Monogatari- Moğol Efsanesi)*, Seiun Shobo Yayınları, Tokyo 1970, s.109-110.

⁵⁶ L.J. Pang, *a.g.e.*, s. 265-267; Takahiko Inoue, A nautical Archaeological Study of Kublia Khan's Fleets, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Texas A&M University*, 1991, s.15; Stephen Turnbull, *The Mongol Invasions of Japan 1274 and 1281*, Osprey Yayınları, Oxford 2010, s.57.

⁵⁷ R. J. Sasaki, *a.g.e.*, s. 30. Yuan Hanedanı –Japonya ilişkileri konusunda detaylı bilgi için bkz. Huriye Şen, "Kubilay Döneminde Yuan Hanedanı-Japon İlişkileri", Doktora Tezi, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi*, 2019.

⁵⁸ D. J. Kim, *a.g.e.*, s. 66.

mücadeleler sonucunda yaşanan yıkım, sonrasında Moğolların özel hediyeler ve yıllık haraç gibi ağır talepleri ve tabiiyet şartı olarak Koryo Krallığı'nın yapılan seferlere dâhil olma zorunluluğu XIII. yüzyılda Koryo ekonomisini ve toplumunu olumsuz etkilemiştir. Kubilay'ın Güney Song'u ele geçirmesi ve Çin'in Jiangnan bölgesine nüfuz etmesiyle bu olumsuz etki yavaşlamaya başlamıştır. XI.-XII. yüzyıllarda Çinli tüccarların en çok uğradığı ticaret noktası olan Koryo'nun, Çin ve Batı İslam dünyası arasındaki ticaret faaliyetlerinin artmasıyla ticari olarak etkisi azalmıştır. Ancak yeni toplumların tüccarlarının Kore Yarımadası'nı ziyaretiyle Koryo yerel ve dış ticareti yeniden başlamıştır. Çinli tüccarların yerini Orta Asya bölgelerinde faaliyet gösteren Çinli ve Moğol halklarıyla işbirliği yapan Uygur ya da Müslüman tüccarlar almıştır.⁵⁹ Koryo'nun ticareti sadece oran olarak değil aynı zamanda İslam dünyasıyla yeni ilişkiler sayesinde çeşitlilik konusunda da artmıştır. Pamuk üretiminin Yuan'da yayılmasının ardından Koryo'da da üretim yapılmış, kıyafetlerde de pamuk kullanılmaya başlanmıştır. Çin'den alınan patlayıcı silah üretim metodu Yuan tüccarlarından, yeni tarım teknolojileri sulama, derin sürme gibi teknikler Yuan'dan gelen kitaplardan öğrenilmiştir.⁶⁰ Koryo Kralı ve Moğol Prensesi arasındaki evlilik siyasi etkisinin yanı sıra sosyal ve kültürel anlamda toplumu da etkilemiştir. Koryolu ve Moğol anne babaya sahip ilk lider olan Kral Ch'ungson tahta çıktığında yaptığı reformlarda devlet yönetimi, mali ve yerel yönetim, askeri ve eğitim sistemi gibi konularda bu etki görülmektedir. Bu etki Koryo halkının yaşamını iyileştirmek için Koryo halkına uyarlanarak yapılmıştır.⁶¹ Moğol yönetimine tabi olduktan sonra Koryo yönetiminde Moğol dilini konuşma becerisi büyük bir ayrıcalık olmuştur. Moğol dilini bilen birine ihtiyaç duyuluyor ve Moğol ülkesindeki siyasi gelişmelerden haberdar olmak isteniliyordu. Bu nedenle birçok Koryolu Moğol diline hâkim olmaya başlamış, dil becerileri sayesinde yüksek pozisyonlara gelmişlerdir. Ayrıca bu dönemde birçok Moğolca kelime Koryo diline girmiştir. Darugaçi, bicigci gibi Moğol dilinden birtakım resmi unvan doğrudan kabul edilmiştir. Koryo'da benimsenen Moğol terimlerinin çoğu askeri işler ve atlar ile ilgilidir. 1274 yılından itibaren Koryo kralları ve memurları

---

⁵⁹ Lee Kang Hahn, "Goryeo(Koryo) Kingdom", The Encyclopedia of Empire, ed. John M. MacKenzie, 2016, 4, <https://doi.org/10.1002/9781118455074.wbeoe390>

⁶⁰ D. K. Kim, *a.g.e.*, s. 67.

⁶¹ K. H. Lee, *a.g.m.*, s. 5

Moğol stilinde saç ve kıyafetlere adapte olmuşlardır.⁶² Kubilay Han'ın 1294 yılındaki ölümünün ardından yerine geçen torunu Temür, Yuan Hanedanı'nın başına geçen son yetenekli kişi olmuş, sonra gelen hanlar Moğolluklarını koruyamayacak kadar asimile olmuşlardır.⁶³ Yuan Hanedanı'nın asimile olması, gücünü kaybetmesi Koryo üzerindeki hâkimiyetinin sona ermesine sebep olmuştur.⁶⁴

---

⁶² Peter Yun, Mongol Cultural Influence in The Late Koryo Period, s.6-8, <http://www.ikorea.ac.kr/congress/upload/%EC%97%AD%EC%82%AC5-2%EC%9C%A4%EC%98%81%EC%9D%B8.pdf>, (28.04.2020)

⁶³ R. Grousset, *a.g.e.*, s. 358.

⁶⁴ D. K. Kim, *a.g.e.*, s. 69.

Sonuç

Cengiz Han'ın topraklarını genişletmesiyle karşı karşıya gelen Moğol İmparatorluğu ve Koryo Hanedanı arasındaki ilişki mücadelelerle başlayıp tabiiyet ile sonuçlanmıştır. Koryo Kralı'nın Cengiz Han'dan yardım talebiyle ilişkiler başlamıştır. Ne var ki Cengiz Han'ın yardımı karşılığında talep ettikleri iki milleti karşı karşıya getirmiştir. Yaklaşık 40 yıl süren askeri mücadelelerde özellikle Koryo'da o dönemde var olan Cho'e askeri rejimi yöneticilerinin etkisi büyüktür. Cho'e askeri yönetiminin ortadan kaldırılmasının ardından ikinci planda olmaktan kurtulan Kral, Moğol yönetimiyle mücadeleleri bitirip barış görüşmeleri talep etmiş, Moğol-Koryo ilişkileri Mengü'nün ölümünden sonra tahta geçen Kubilay döneminde değişmiştir. Bilhassa Koryo Kralı'nın anlaşma gereği Veliht Prensi Moğol ülkesine rehin olarak göndermesi ve Prens'in Moğol Prensesi ile evlenmesi Koryo'yu siyasi, sosyal, kültürel ve askeri anlamda etkilemiştir. İki ülkenin evlilik bağı ile bağlanması, Koryo'nun "damat ülke" statüsü Kubilay için ortaya çıkabilecek bir sorunun ortadan kaldırılması anlamına geliyordu. Koryo Krallığı bu statü ile olumlu-olumsuz olabilecek her türlü etkiye açık hale gelmiştir. Koryo veliahtlarının Moğol ülkesinde büyümesi, eğitilmesi Koryo kültüründen uzaklaşmalarına, yönetime geçtiklerinde de Yuan etkisinin görülmesine neden olmuştur. Askeri mücadelelerin ekonomi üzerindeki olumsuz etkisine Koryo Krallığı'ndan talep edilen hediyeler ve yıllık vergi yanı sıra Çinli tüccarların değişen ticaret güzergâhı nedeniyle ticaretin kesilmesi eklenmiştir. Koryo Krallığı'nı en çok etkileyen Kubilay'ın Japonya seferleri olmuştur. Kubilay'ın Koryo'yu hâkimiyeti altına almasıyla ele geçirdiği donanma, denize alışık askeri güç ve Koryo'nun geçmişte iletişim halinde olduğu Japonya hakkında bilgisinin bulunması Koryo'yu Japonya seferinde önemli bir konuma getirmiştir. Koryo Krallığı savaş hazırlıkları nedeniyle maddi olarak zora girerken savaş sonunda da çok sayıda askerini kaybetmiştir. Moğol hâkimiyetinde Koryo hem iç işlerinde hem dış işlerinde mücadele etmek zorunda kalmıştır. Başlangıçta Moğollarla mücadele ederken ilerleyen zamanlarda Moğollarla ittifak yapması nedeniyle ortaya çıkan isyanlarla uğraşmak zorunda kalmıştır. Sürekli mücadele içinde olmak Koryo Krallığı'nı oldukça yormuştur. Moğol hâkimiyeti Koryo'nun sadece yönetimini etkilememiştir. Moğolların kullandığı terimler Koryo dilinde yer etmiş, Koryolular Moğol dilini konuşmaya başlamıştır. Moğol saç stili, kıyafetleri Koryo yönetiminde kullanılmıştır. Ancak bu durum Koryo yöneticilerinin, halkının tamamen asimile olmasına neden olmamıştır. Kubilay'ın ölümünün ardından Yuan Hanedanı'nın gücünün azalması, başa geçen hanların Çinlileşmeye başlaması Yuan Hanedanı'nın yıkılmasına zemin hazırlamıştır. Yuan Hanedanı'nın yıkılma süreci Koryo'nun bağımsızlığını kazanmasına vesile olmuştur.

Kaynaklar

AGARWAL, B.S., “Korea As an Epcentre on Northeast Asian Power Politics: A Historical and Geopolitical Perspective”, *The Indian Journal of Political Science*, C. 67, S. 2, 2006, s. 261-278.

AL-DİN, R., *The Successors of Genghis Khan*, (çev. John Anrew Boyle), Columbia Üniversitesi Basımevi, New York- London 1971.

BARTHOLD, V.V., *Moğol İstilasına Kadar Türkistan*, (haz. Hakkı Dursun Yıldız), Kronik Kitap, İstanbul 2017.

BEYANİ, Ş., *Moğol Dönemi İran’ında Kadın*, (çev. Mustafa Uyar), TTK Yayınları, Ankara 2015.

BIELENSTEIN, H., *Diplomacy and Trade in Chinese World*, Brill Academic Yayınları, Leiden- Boston 2005.

BIELER, S., “Private Armies in The Early Korean Military Tradition”, *Penn History Review*, C. 19, S. 1, 2011, s. 47-75.

COHEN, W. I., *East Asia At The Center*, Columbia Üniversitesi Basımevi, New York 2000.

CÜVEYİNİ, A. A. M., *Tarih-i Cihan Güşa*, (çev. Mürsel Öztürk), TTK Yayınları, Ankara 2013.

ÇANDARLIOĞLU, G., “Orta Asya-Japon Münasebetleri”, *Tarih*, S.33, 1982, s. 199-214.

D’OHSSON, A. K., *Moğol Tarihi*, (çev. Bahadır Apaydın), Nesnel Yayınları, Ankara 2014.

FAZLULLAH, R., *Camii’t Tevarih (İlhanlılar Kısmı)*, (çev. İsmail Aka, Mehmet Ersan, Ahmad Hesamipour), TTK Yayınları, Ankara 2013.

GROUSSET, R., *Bozkır İmparatorluğu*, (çev. M.Reşat Üzmen), Ötüken Yayınları, İstanbul 2014.

HENTHORN, W., *Korea: The Mongol Invasion*, E.J Brill Yayınları, Leiden 1963.

HOLCOMBE, C., *Doğu Asya Tarihi (Çin, Japonya, Kore)*, (çev. Muhammed Murtaza Özeren), Dergâh Yayınları, İstanbul 2016.

HULBERT, H. B., *History of Korea cilt 1*, Routledge&Kegan Paul, London 1905.

HUMBLE, G., Yuan Shi Annals of Shizu (1259), https://www.academia.edu/38969858/Yuanshi_Annals_of_Qubilai_1_ (02.05.2020).

HWANG, K. M., *Kore Tarihi*, (çev. Ayşe Su Doğru), Feylesof Kitap, İstanbul 2018.

İBNÜ'L İBRİ, Ebü'l –Ferec, *Tarihu Muhtasari'd-Düvel*, (çev. Şerafeddin Yaltkaya), TTK Yayınları, Ankara 2011.

İNOUE, T., “A Nautical Archaeological Study of Kublia Khan’s Fleets”, Yüksek Lisans Tezi, A&M University, Texas 1991.

KİM, D. K., *The History of Korea*, Greenwood Yayınları, USA2015.

KOBAYASHİ, K., 元寇と南北朝の動乱(*Genko to Nanbokuchou no Douran-Moğol İstilas ve Kuzey-Güney Hanlıklarındaki Karışıklık*), Yoshikawa Yayınları, Tokyo 2009.

KÜÇÜKYALÇIN, E., *Samuraylar Çağı*, İnkılap Yayınevi, İstanbul 2013.

LEDYARD, G., “Two Mongol Documents in Koryo-sa”, *Journal of American Oriental Society*, C.83, S. 2, 1963, s. 225-239.

LEDYARD, G., “The Mongol Campaigns in Korea and The Dating of “The Secret History of The Mongols”, *Central Asiatic Journal*, C.9, S. 1, 1964, s. 1-22.

LEE, Hee-Soo, *İslam ve Türk Kültürünün Uzakdoğu'ya Yayılması*, TDV Yayınları, Ankara 1991.

LEE, K. H., "Goryeo(Koryo) Kingdom", *The Encyclopedia of Empire*, ed. John M. MacKenzie, 2016, <https://doi.org/10.1002/9781118455074.wbeoe390>.

MİN, H., "Koryo Politics Under The Mongol Control: Dynastic Continuity During The Period of Royal Absence", *International Journal of Korean History*, C.1, 2000, s. 17-36.

MİNG, H. H., *From The Mongols to The Ming Dynasty: How A Begging Mongk Became Emperor of China*, Zhu Yuan Zhang, Algora Yayınları, New York 2016.

Moğolların Gizli Tarihi, (çev. Ahmet Temür), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1986.

PANG, L. J., *China As A Sea Power,1127-1368: A Preliminary Survey of The Maritime Expansion and Naval Exploits of The Chinese People During The Southern Song and Yuan Period*, Hon-Kong Üniversitesi Basımevi, Singapore 2012.

PETERSON, M.& MARGULİES, P., *A Brief History of Korea*, Facts on File, USA 2010.

ROBINSON, D. M., *Empire's Twilight, Northeast Asia under The Mongols*, Harward Üniversitesi Basımevi, Cambridge-London 2009.

ROSSABİ, M., *Kubilay Han*, (çev. Özgür Özol), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2015.

ROSSABİ, M., *From Yuan to Modern China and Mongolia: The Writings of Morris Rossabi*, Koninklijke Brill NV, Leiden 2014.

ROSSABİ, M., "The Reign of Khubilay Khan", *The Cambridge History of China Cilt 6*, Cambridge Üniversitesi Basımevi, Cambridge 2008.

ROZYCKİ, W. V., "A Korean Loanword in Mongol", *Mongolian Studies*, C. 13, The Hangin Memorial Issue, 1990, s. 143-151.

SASAKİ, R. J., *The Origin of The Lost Fleet of The Mongol Empire*, Texas A&M Üniversitesi Basımevi, USA 2015.

SETH, M. J., *A History of Korea: From Antiquity to The Present*, Rowman&Littlefield Yayınları, United Kingdom 2010.

SHUHO Z.- Charlotte von V.. “ Japan’s Foreign Relations 1200 to 1392 A.D: A Translation from “Zenrin Kokuhoki””, *Monumenta Nipponica*, C.57, S.4, 2002, s.413-445.

SOYOUNG, C., “Kingship Away From Kingdom: The Life of King Ch’ungson(1275-1325)”, *Asiatische Studien*, C.71, S.4, 2018, s. 1093-1118.

TAKASHİGE, S., 元と高麗の侵攻(*Gen to Korai no Shinkou-Moğol ve Kore'nin İstilası*), Daido Printing e-bunken, Tokyo 2015.

TAMURA, J., “アリブカの亂について(Ari Buka no ran ni nitsuite- Arık Buka İsyani)”, *Toyoshi Kenkyu* , C.14, S.3, 1955, s. 1-16.

TANAKA, M., 元寇物語 (*Genko Monogatari- Moğol Efsanesi*), Seiun Shobo Yayınları, Tokyo 1970.

TURNBULL, S., *The Mongol Invasions of Japan 1274 and 1281*, Osprey Yayınları, Oxford 2010.

UYAR, M., “Buqa Chingsang: Protagonist of Qubilai Khan’s Unsuccessful Coup Attempt Against The Hülagüid Dynasty”, *Bellesten*, C.81, S.291, s. 373-386.

YAMADA, N., *Ghenko: The Mongol Invasion of Japan*, Smith, Elder&Co, London 1916.

YOON, S. H., “Relations Between Japan and Korea, A Diachronic Survey in Search of A Pattern”, Yüksek Lisans Tezi, Cantenbury University, 2015.

YUN, P., “Mongol Cultural Influence in The Late Koryo Period”,
<http://www.ikorea.ac.kr/congress/upload/%EC%97%AD%EC%82%AC5-2%EC%9C%A4%EC%98%81%EC%9D%B8.pdf>, (28.04.2020).

WHITING, M. C., *Imperial Chinese Military History*, Writers Club Basımevi, USA 2002.